

UVODNIK

Sveska 3 Volumen 21 Godište 2019 naučnog časopisa *Ekonomski horizonti* sadrži osam priloga - četiri izvorna i dva pregledna članka, Predmetni indeks članaka i Pregled autora i naslova svih priloga publikovanih u Časopisu u 2019. Istovremeno, ukazujemo na podatak da je, u Sveskama 1, 2 i 3 Volumen 21 Godište 2019, publikovano sedam naučnih članaka autora iz inostranstva (Nigerija, Vijetnam, Turska, Bosna i Hercegovina), što je 38,89% od ukupnog broja naučnih članaka objavljenih u Časopisu u 2019.

Na osnovu istraživanja skupa aktivnosti banaka u Republici Srbiji, u periodu 2010-2016, kojima se nastoji da se, na legalan način, minimizira iznos poreske obaveze na ostvareni dobitak, koautori *Violeta Todorović, Jasmina Bogičević i Stefan Vržina* su utvrdili da je, usled korišćenja poreskih podsticaja koje daje država, efektivna stopa poreza na dobitak u bankama znatno ispod statutarne stope. Koautori su zaključili, na osnovu sprovedenog empirijskog istraživanja, da ni povećanje statutarne poreske stope, sa 10% na 15%, nije uticalo kako na poresku obavezu, tako ni na finansijsku strukturu banaka. Istovremeno, utvrđeno je da ne postoji jaka korelacija između efektivne poreske stope i profitabilnosti banaka. Stavovi do kojih su koautori došli na osnovu sprovedenog istraživanja, nesporno je, mogu biti od koristi poreskim organima prilikom odlučivanja o načinu oporezivanja bankarskog sektora u Republici Srbiji.

Uzajamni odnos hipoteze o moralnom hazardu i Plana osiguranja depozita u bankarskom setoru u Nigeriji, predmet je istraživanja koje sprovodi

Ebiaghan Orits Frank. Studijom je utvrđena značajna pozitivna veza između indikatora kvaliteta sredstava nigerijskih banaka i fonda za osiguranje depozita. Shodno tome, preporučuje se Vladi da, u cilju ublažavanja neplaniranih rizika koji bi mogli da ugroze stabilnost finansijskog sistema, ojača svoje bankarske regulatorne sisteme. U cilju održivosti poverenja štediša, koji treba da imaju sigurnost za svoje štedne uloge, jedna od mera države jeste i osiguranje depozita. Na taj način se podržava i bankarski sektor, jer problemi u ovom segmentu finansijskog sistema mogu da dovedu do deformacija na finansijskom tržištu, što se negativno odražava i na realni sektor, a samim tim i na ekonomski rast i razvoj.

Model tačke rentabilnosti, kao tradicionalni instrument za utvrđivanje ciljne proizvodnje, prihoda i troškova za ostvarivanje nulte dobiti, autor *Danijela Martinović* testira na uzorku od 100 proizvodnih preduzeća u Bosni i Hercegovini, sa ciljem da pokaže prednosti i ograničenja tradicionalnog (linearnog) i savremenog (nelinearnog) modela rentabilnosti. Autor ukazuje da je, u poslovnom okruženju koje karakterišu nesigurnost i rizik, potrebno da se model tačke rentabilnosti modifikuje i prilagodi savremenim uslovima poslovanja. Primereno je koristiti moderne modele koji uključuju i pretpostavke koje se odnose na promenu ključnih varijabli u modelu, što rezultira potrebom za dizajniranjem nelinearnih, dinamičkih i stohastičkih modela, koji na najbolji način predstavljaju dinamične uslove savremenog poslovanja.

U nastojanju da se utvrde korelacije između dimenzija ličnosti i dimenzija zadovoljstva komunikacijom zaposlenih, koautori *Milena Nedeljković Knežević, Maja*

* Korespondencija: V. Leković, Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Liceja Kneževine Srbije 3, 34000 Kragujevac, Republika Srbija; e-mail: lekovic@kg.ac.rs

Milutinov i *Slađana Nedeljković* istražuju značaj socio-demografskih karakteristika i dimenzija ličnosti zaposlenih za njihovo zadovoljstvo komunikacijom. Na osnovu istraživanja sprovedenog na uzorku od 119 zaposlenih lica, koautori konstatuju da, izuzev polne strukture ispitanika, sve ostale ispitivane socio-demografske karakteristike imaju uticaj na pojedine dimenzije zadovoljstva komunikacijom. Rezultati istraživanja pokazuju da je nesumnjiv uticaj određenih dimenzija ličnosti na pojedine dimenzije zadovoljstva komunikacijom, na šta se odražava i specifičnost radnog mesta. U tom smislu, preporuka je da menadžment, prilikom selekcije kandidata i formiranja timova, vodi računa o usklađenosti dimenzija ličnosti sa specifičnostima radnog mesta.

Shodno potrebi da se razvija nova teorija i novi model vrednovanja aktive, autor *Miljan Leković* razmatra koncepte bihevioralnih ekonomista koji su, nasuprot teoriji standardnih finansija, razvili teoriju bihevioralnih finansija, bihevioralnu portfolio teoriju i bihevioralni model vrednovanja aktive. U poređnom analizom sa teorijama i modelima standardnih finansija, prikazuju se ključne karakteristike bihevioralne portfolio teorije i bihevioralnog modela vrednovanja aktive, na osnovu čega se zaključuje da bihevioralna portfolio teorija i bihevioralni model vrednovanja aktive, inkorporiranjem psiholoških faktora, dopunjuju učenje standardnih finansija i približavaju finansijsku teoriju stvarnosti. Saznanja iz oblasti bihevioralnih finansija mogu biti od koristi investitorima, portfolio menadžerima i ostalim tržišnim akterima.

Respektujući značaj informaciono-komunikacionih tehnologija (IKT), kao faktora uspešnosti organizacije i funkcionisanja ekonomije u celini i njegovih ekonomskih subjekata, koautori *Aleksandra Zečević*, *Jelena Radović Stojanović* i *Aleksandar Čudan* istražuju primenu IKT u preduzećima u zemljama članicama Evropske Unije, u periodu 2017-2018. Na osnovu komparativne analize zemalja Evropske Unije, konstatovano je da se one među sobom značajno razlikuju po svojim karakteristikama - demografskim, geografskim, ekonomskim, prostornim, kulturno-istorijskim, tehničko-tehnološkim. Istraživanjem je pokazano da razlike koje postoje među zemljama članicama EU, koje se odražavaju na sve aspekte ekonomskog i društvenog života, imaju uticaja i na dostignuti nivo usvajanja i primene informaciono-komunikacionih tehnologija u preduzećima zemalja članica, a posebno je izražen uticaj regionalnog položaja, geografskih karakteristika, veličine zemlje, i dostignutog nivoa ekonomske razvijenosti.

U ime Uredništva Časopisa i u svoje ime zahvaljujem se, pre svega, autorima priloga koji su objavljeni u ovoj Svesci Časopisa. Istovremeno, posebnu zahvalnost dugujemo recenzentima koji su, svojim konstruktivnim i kritičkim komentarima i sugestijama autorima podnetih priloga, doprineli podizanju nivoa kvaliteta publikovanih članaka.

Sveska 3 Godište 2019 sadrži sveobuhvatan Predmetni indeks naučnih članaka publikovanih u Časopisu, u 2019, kao i Pregled autora i naslova svih priloga objavljenih u *Ekonomskim horizontima*, u 2019.

Glavni i odgovorni urednik
Vlastimir Leković

Vlastimir Leković je redovni profesor na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu. Doktorirao je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu, iz naučne oblasti opšta ekonomija i privredni razvoj. Izvodi nastavu iz nastavnih disciplina Komparativni ekonomski sistemi, Ekonomija javnog sektora, Institucionalna ekonomija, Politike tržišne regulative i Metodologije naučnog istraživanja, na osnovnim, master i doktorskim akademskim studijama. Ključne oblasti njegovog naučnoistraživačkog interesovanja su ekonomski sistem, ekonomska politika i institucionalna ekonomija.